

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklēsiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

XXV. De Eugenii tyrannide, & Valentiniani Junioris; deque victoria quam
Theodosius Augustus retulit de tyranno.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

ἤν' εὐνομιανῶν, κ' ἔνδ' τὰς σιμῶν καὶ ἰδίαν ποιεῖται ὀνομαζόντων ἐν οἱ μὴν θεοφρονίῳ ἀκολουθησάμενες, εὐνομοθεοφρονίαν οἱ δ' εὐτυχίῳ, εὐνομιδτυχιανῶν ὁποῖα δὲ ψυχρὰ ῥημάτια ἐπιπέδων διαφέρῃναι, ὡς δ' εἶναι τῆ ἰσορροπία οὐκ ἄξιον εἶναι κέρκρια, ἵνα μὴ εἰς ἕτερα ἀποκλίνῃ τὸν λόγον· πλὴν ὅτι τὸ βαπτισμα παρεχόμενον ἔστι εἰς τὴν τριάδα, ἀλλ' εἰς τὸν τῷ Χριστῷ βαπτίζεσθαι θάνατον γέγονε ἔπι χρόνον πνῶ καὶ ἐν μακεδονιαῖς διχόνοια, ἐν τρεπίε μὴ πρεσβυτέρῳ ἰδίᾳ σιμῶντος καρτερίας ἢ μὴ σιμῶνταιντ' ὡς ἴσως δ' ἂν καὶ ἄλλαι τινὲς εἴεν ἰρησικαίαι, ἐν τέτων γινόμενα ἐν ταῖς ἄλλαις τῶν πόλεων ἐγὼ ἢ ἐν τῇ κωνσταντίνῃ πόλει τὰς διατεθείκας ποιῶντος, ἐν ἢ ἐτέχθη τὴν ἀνετεράφην, τὰ ἐν αὐτῇ γινόμενα πλάττερον, διηγῶμαι ὅτι τινὰ τέτων καὶ ἀνελίκα ἰσορροπία, ὡς ὅτι λαμπρότερα τὰ ἐν αὐτῇ γινόμενα, ὡς ἄξια μνήμης καθέστηκε ταύτα μὴ ἐν ἢ τὸν αὐτὸν χρόνον, ἀλλὰ ἐν διαφόροις σιμῶντος γινόμενα καίρις· εἰ δὲ ὡς φίλοι ὀνόματα διαφόρων λαμβάνειν αἰρέσεων, τῆ ἰσχυροφροσύνης ἀγκυρωτῶ βιβλίῳ, ὃ σιμῶνταιν ὁ κυπρίων ἐπίσκοπος Ἰππὸφάνιος, ἐν τῇ γινόμενα διδάσκει περὶ μὲν δὴ τέτων ἀποχρῶνως εἰρησῶν τὰ ἢ δημοσία πρῶτα ἰσχυροφροσύνης, ὡς αἰτίας τοιαύτης

Aab Eunomianis discessit, & nunc separatim conventus agit. Ac Theophronii quidem sectatores, vulgo vocantur Eunomiotheophroniani: qui autem Eutychio se adjunxerunt, Eunomioeutychniani. Quanam autem sint voces illæ leves ac frigidæ, quarum causâ inter se dissentiunt, huic Historiæ mandare superfluum existimavi, ne à proposito longius aberrare videatur oratio. Hoc unum dicam, eos sacrum Baptisma adulterasse. Non enim in Trinitatem baptizant, sed in mortem Christi. Inter Macedonianos quoque aliquandiu fuit dissensio, cum Eutropius quidem Presbyter seorsum plebem colligeret, Carterius vero nequaquam ei assentiretur. Aliæ fortasse sectæ ex his ortæ, in aliis civitatibus reperiuntur. Verum ego, utpote Constantinopoli degens, qua in urbe & natus sum & educatus, ea præcipue quæ in illa civitate gesta sunt, commemorare institui: tum quod quædam ex illis ipse coram spectavi; tum quod ea quæ ibi contigerunt, & illustriora sunt, & memoriâ hominum digniora. Et hæc quidem non uno eodemque tempore, sed diversis temporibus acciderunt. Quod si quis variarum sectarum nomina cupit cognoscere, perlecto libro Epiphaniæ Cypriorum Episcopi qui Ancoratus inscribitur, cuncta facile cognosceret. Ac de his quidem fati superque sit dictum. Cæterum reipublica quoque status tunc perturbatus est ob hujusmodi causam.

Κεφ. κέ.

CAPUT XXV.

Περὶ τῆς τυραννίδος ἐν γῆνι, καὶ τῆς βασιλευσάντος Ἰουλιανοῦ τοῦ μικροῦ ἀπειρῆσεως, καὶ τῆς Θεοδοσίου τοῦ βασιλέως κατὰ τὴν τυραννίαν νίκης.

De Eugenio tyrannide, & Valentiniani junioris necē, deque victoria quam Theodosius Augustus retulit de tyranno.

Κατὰ τὰ ἑσπέρια μέρη γραμματικὸς τῆς ῥωμαϊκῆς παιδείων λόγος, ἀφ' οὗ τὰ παιδαγωγία, ἐν τοῖς βασιλείαις ἐστὶν ἐπιβίβητο, καὶ ἀντιγραφεὺς ἔβασιλέως καθίσταται διὰ τὸ εἶναι ἐλλόγιμος, πλεον τῶν ἄλλων πηροφροσύνης, τὴν τύχην μετρίως οὐκ ἴσχυον ἀλλὰ σιμῶντος λαβῶν δροσολογῶν, ὅς ἐν τῆς μικρῆς γαλατίας ὀρμαφροσύνης, σεραβωλικῆ μὲν τὰ γματῶν ἠγεμῶν ἐτυγχάνειν ἂν, τὸν δὲ πρόπον χαλεπὸς ἢ μαιφρονιάτῶν, εἰς τυραννίδα ἐπέκλινε

Fuit in Occidentis partibus Grammaticus quidam nomine Eugenius, qui cum Latinas literas docuisset, tandem relicta schola in palatio militavit, & magister scriniorum Imperatoris factus est. Cumque eloquentiæ causâ præ cæteris omnibus coleretur, secundam fortunam moderate non tulit. Sed adjuncto sibi Arbogaste Magistro militum, ex minore Gallia orto, viro asperioris ingenii, & ad cædem faciendam parato, tyrannidem attipere decrevit. Ambo

igitur Valentinianum Imperatorem A
 trucidare statuunt, sollicitatis clam
 Eunuchis cubiculariis. Hi pollicitatio-
 ne majorum dignitatum illecti, Im-
 peratori dormienti gulam fregerunt.
 Extemplo itaque Eugenius in Occiden-
 tis partibus rerum potitus, ea gessit
 quæ par erat à tyranno geri. His au-
 ditis Imperator Theodosius in gravissi-
 mam recidit sollicitudinem, cum post
 bellum adversus Maximum, novos
 iterum labores sibi imminere cerneret.
 Collectis igitur militaribus copiis, post-
 quam Filium suum Honorium Augu-
 stum renuntiasset, ipso tertium &
 Abundantio Consulibus, ante diem
 quartum Idus Januarii, rursus ad Oc-
 cidentis partes propere contendit, B
 Ambobus Filiis Imperatoribus Con-
 stantinopoli relictis. Plurimi porro
 trans Istrum Barbari eum in expedi-
 tione adversus Eugenium secuti sunt,
 auxilium ei sua sponte præbentes con-
 tra tyrannum. Elapsoque brevi tem-
 poris spatio, in Gallias pervenit. Il-
 lic enim tyrannus se ad bellum para-
 bat, ipse quoque numerosum habens
 exercitum. Prælium ergo committit-
 ur ad fluvium quem Frigidum vocant,
 qui ab urbe Aquileja distat triginta sex
 millibus passuum. Et in ea quidem
 parte qua Romani adversus Romanos
 pugnabant, anceps fuit certamen.
 Qua parte vero auxiliares Barbari
 pro Theodosio decertabant, longe
 superiores fuerunt Eugeniiani. Porro
 Imperator cum Barbaros ab hostibus
 cædi videret, ingenti dolore per-
 cussus, humi se abiecit: fusisque ad
 Deum precibus, voto suo minime fru-
 stratus est. Etenim Bacurius Magi-
 ster militum ipsius, repente adeo con-
 firmatus est, ut cum antesignanis pro-
 currens in eam partem in qua Barbari
 ab hostibus premebantur, ipsas quidem
 phalanges disrumpere; eos vero qui
 paulo ante fugientibus incumbabant,
 in fugam verteret, Accidit etiam aliud
 quiddam admiratione dignum. Ven-
 tus enim vehemens subito exortus,
 tela quæ ab Eugeniianis conjectæ erant,
 adversus ipsos retorfit: ea vero quæ ab
 adversariis conjiciebantur, in eosdem
 Eugeniianos validiore impetu detulit.
 Tantum valuit Imperatoris preca-
 tio. Ad hunc modum conversa
 prælii sorte, tyrannus ad Imperato-
 ris pedes provolutus, ut incolumis

βελόνων ἐν ἀμφοφόνον κτὲ βασιλέως
 βαλεντιανῆ, ἐδὺ ἑπικολωνίτας ἐνέσχε
 ἐπεισελθόντες οἱ ἡ ὑποχέσεις μὲλλον ἡ
 χον ἀξιώματων δέξασθαι, καθάθεον τῶν
 βασιλέα ἀπέπνιξαν ἐνθὺς ἐν ὁ ἐγγυρ
 κρῆς τῶν ἐν τοῖς ἐσπερίοις μέρεσι πρῶτον
 τῶν γρόμυθ, ἔπρασεν ὅσα εἰκὸς ἦν
 τυραννὸς γινώσκ ταῦτα ἀκράσας ὁ βασιλεὺς
 θεοδόσιθ, αὐθὶς ἐν φρονήσι μερίταις κα-
 θίσασθ, δολέρον ἀγώνων τῶν μὲ μᾶλλον
 πωρεμῶν ὁ δὲ συνήρησας ἐν τὰς ἐσ-
 περίοις δυνάμεις, κτὸν γόν ὄνωειον ἀνα-
 ρεύσας βασιλέα ἐν τῇ αὐτῆ τρίτη ἡμέρῃ
 κτὲ ἀδελανίς, τῇ δεκάτῃ δὲ ἰανουαρίου
 νός, αὐθὶς ἑπὶ τὰ ἐσπερία μέρη κτὲ ἀπέ-
 πορεύετο, κατὰ λιπὼν ἀμφοτέρως γέσ, ἐν
 κωνσταντῖνα πόλει βασιλεύοντα ἀπέ-
 αὐτῶν ἑπὶ τὸν κτὲ ἐγγυρὶ πόλεμον, πρὸς αὐ-
 πέραν δὲ ἰσπε βαρβάρων ἐπικολωνίτας, σπῆ-
 μαχῆν κτὲ δὲ τυραννὸς πωρεμῶν ἐπὶ
 λῆ δὲ διαγρομῶν χρόν, τὰς γαλλίας κα-
 λαβεσὺν δυνάμει πολλῇ ἐκείνῃ ἡμέρῃ
 ἔχων αὐτὸς στρατὸς μετὰ πολλὰς ἡ-
 νε) ἐν συμβολῇ αὐτῶν τὸν πόλεμον τὸν κα-
 μῶν φεῖγδον, ὅς ἀπέχει *
 καθ' ὁ μὲν ἐν μέρος ῥωμαῖοι πρὸς ῥωμαῖοι
 συνεπέκοντο, ἰσόπαλος ἦν ἡ μάχη καθ' ὅ
 συμμαχῆνες τῶ βασιλεὶ θεοδόσιθ βαρβάρ-
 ροι, κατ' ἐκείνο οἱ ἐγγυρὶ μάλλον ἐπεκρά-
 ὁ δὲ βασιλεὺς ὄρων ἐδὺ βαρβάρων δυνά-
 μεις, ἐν μεγίστῳ ἀγῶνι γρόμυθ, χαμῶ-
 ρίνας αὐτὸν, βοηθὸν ἐκαλεῖ θεόν, κτὲ ἀπ-
 σεως ὁδὸς ὄχησεν βακῆριος γδ ὁ στρατὸς
 τῆς αὐτῶν τοσῆτον ἐπερρώδη, ὡς ἐν τῶ
 πρῶτον ἀγωνισαῖς εἰσδραμῆν, καθ' ὁ μὲ
 βάρβαροι ἐδιόκοντο, καὶ διαρρήσει μὲν τῶ
 φάλαγγας πέπει ἡ εἰς φυγῆν ἐδὺ
 βραχέως διώκοντα ἑπὶ γῆν) ἡ κτὲ ἄλλο
 μάθ' ἀξίον ἀνεμῶ γδ σφοδρὸς ἑπὶ
 σας, τὰ πεμπόμενα βολῆ αὐτῶ τῶ ἐγγυρ
 κατ' αὐτῶν αὐτίς πεπεν ἔ μὲν ἄλλα
 τῶ ἀνιπάλων, μὲ σφοδρῶτερος τῆς
 μῆς ἔφεδες κατ' αὐτῶν τοσῆτον ἰσχυρῶ
 βασιλέως ἐν γῆ τῆτον δὴ τὸν πόλεμον γρομ-
 νης τῆς πολέμια προπῆς, ὁ τυραννῶ πρῶ-
 δραμῶν τοῖς τῶ βασιλέως ποσῖν, ἐδὺ

σωθείας τυχεῖν· ἀλλὰ πρὸς τοῖς ποσὶ τοῖς
αὐτοῦ, ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν τὴν κεφαλὴν ἀπέ-
μήθη ταῦτα πέψαι· τῆ ἑκλήξ· σεπτεμβρίου
μηνός, ἐν ἰσουλείᾳ ἀρχαδίου τὸ τρίτον, ἑνώ-
ρις τὸ δεύτερον· ἀρβόγασης ὃ ὀ τῆ τηλικέ-
των κακῶν αἰτίθ, ἡ δὲ δύο τ' συμβολῆς ἡμέ-
ρας φεύγων, ὡς ἐγνώσκειναι αὐτῷ βιώσιμα,
τῷ οἰκίῳ ξίφει ἐαυτὸν διεχρήσατο.

A servaretur poposcit. Verum milites,
ante ipsos Imperatoris pedes caput illi
amputarunt. Gesta sunt hæc die octa-
vo Idus Septembris, Arcadio tertium &
Honorio iterum Contulibus. Arboga-
stes vero qui tantorum malorum auctor
exstiterat, tertio post prælium die fu-
giens, cum nullam spem salutis sibi su-
peresse intelligeret, suo se gladio trans-
fixit.

Κεφ. κς'.

CAPUT XXVI.

ὅτι μὲν πῶν νικητῶν βασιλεὺς ἀρρώσθη, τὸν γόν ὀνώριον ἐν με-
δολάνῳ μιτικαλίῳ, ἢ μικρὸν δόξας τῶν νίκων βαίσει, ἰππο-
δρομίαν τιλιζάμενος, κατ' αὐτὴν πῶν ἡμέραν
ἐτελεύτησεν.

B Quomodo Imperator post victoriam morbo
corruptus, Filium suum Honorium Medio-
lanum evocavit: & paulisper convalesse
visus, edito equestri certamine, eadem
die excessit à vita.

Ὁ Δε βασιλεὺς Θεοδοσίθ, ἐκ τῆς πολε-
μικῆς μόχθου κακῶς διετέθη τὸ σῶμα·
προσδοκῆσας ὃ ἐκ τῆς ἀπληρομένης ἀρρώ-
θιας τέλει ἔχειν αὐτῷ τὰ τῆς ζωῆς, μετὰ ὄνα
τ' τελευτήσας αὐτῶν τῶν δημοσίων πραγμά-
των εἶχε φρονηθῆ, λογίζομενθ ὅσα κα-
ταλαμβάνει κακὰ ἐπὶ ἀνθρώπους, βασιλέως
τελευτήσασθ· μετὰ πέμπε) ἢν ἡ τάχθ
τὸν γόν ὀνώριον ἐκ τῆς κωνσταντίνου πόλεως,
καταστῆσαι τὰ ἑσπέρια μέρη βελομένηθ·
φθάσανθ ὃ τῆς ἡθ ἐν τῇ μεδιολάνῳ,
ἀνεργάσθη τῆς νόσθ· ἰπποδρομίας τὲ ἀπηνι-
κίης ἀπτελεί· καὶ πρὸ δόξας μὲν ἔρρωτο,
τὰς ἰπποδρομίας θεώμενθ· ἡ δὲ τὸ ἀρι-
στον δόξας τῆς διετέθη κακῶς· καὶ εἰς μὲν τὴν
θῆσαν παρελθὲν σὺκίχυσεν τὸν δὲ γόν τὴν
ἰπποδρομίαν ἀπτελεῖσαι κελεύσας, νυκτὸς
ἀπληρομένης ἐτελεύτησεν, ἐκ ἰσουλείᾳ ὀλυ-
μπίας καὶ πρὸς τῆς, τῆ ἐπτακαίδεκάτῃ ἑξίαν-
ταίῳ μιλῶς τέτο ὃ ἦν πρῶτον ἔτος τῆς δια-
κοστῆς ἐννεηκοστῆς τετάρτης ὀλυμπιάδθ·
ἔλκυσθ ὃ βασιλεὺς Θεοδοσίθ· ἔτη ἐξήκοντα·
ἐκατὸν δὲ ἔτη 15· ἀπετέλει ἡ βίβλθ·
χρόνοι ἐτῶν δεκαῆξ, μιλῶν ὀκτώ.

C Aterum Imperator Theodosius, ex
Carumnis quas eo bello sustinuerat,
malam corporis valetudinem contraxit.
Cumque ex eo morbo finem vitæ sibi
imminere speraret, de Republica ma-
gis quam de vita sua sollicitus videba-
tur: Secum ipse reputans, quot & quan-
tæ calamitates post Imperatoris obitum
hominibus contingere soleant. Hono-
rium igitur Filium celeriter accersit
Constantinopoli, cum in animo haberet
statum Occidentalis imperii ordinare.
Qui cum Mediolanum venisset, Im-
perator paululum ex morbo recreatus,
victoriæ causa ludos equestres in circo
edidit. Et ante prandium quidem
commode habebat, dum Circensibus
spectaculis interesset. Post prandium
vero subito ingravescente morbo, ipse
ad spectaculum venire non potuit. Sed
Filio spectaculis præsidere iussu, se-
quenti nocte animam exhalavit, Oly-
brio & Probino Consulibus, ante diem
D xvi. Calendas Januarii. Erat hic an-
nus primus Olympiadis ducentesi-
nonagesimæ quartæ. Vixit porro Im-
perator Theodosius annos sexaginta:
imperavit autem annos sedecim.
Complectitur autem hic liber res gestas
spatio annorum sedecim ac mensium
octo.